

บทที่ 2

การสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานศิลปะชุด 'การเผชิญหน้าระหว่างตัวตนและความเป็นอื่น'

ผลงานศิลปะวิดีโอ จัควาง ชุด 'การเผชิญหน้าระหว่างตัวตนและความเป็นอื่น' คือ ภาพประกอบของการค้นหาร่องรอยที่เว้าแหว่งในตัวคนของข้าพเจ้าที่มีต่อครอบครัว และตัวตนของบุคคลในครอบครัวที่ข้าพเจ้ากลับไปทำความรู้จักอีกครั้งหนึ่ง เป็นเช่นเส้นทางที่นำข้าพเจ้าเดินทางกลับไปเผชิญหน้ากับหน้าที่ที่ข้าพเจ้าได้ละทิ้งมา

แนวคิดสร้างสรรค์

ครอบครัวคือความสัมพันธ์เบื้องต้น หรือความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูก ด้วยความชัดเจนของตำแหน่งในพื้นที่และหน้าที่ เป็นส่วนหนึ่งของการประกอบสร้างอัตลักษณ์ที่ผูกโยงเข้ากับการปลูกฝังด้วยวัฒนธรรมครอบครัว แต่ต่อมา ช่วงเวลาแห่งการเติบโตและเรียนรู้โลกภายนอก 'บ้าน' ได้สั่นคลอนอัตลักษณ์และตัวตนที่มีของตนเองและในครอบครัว กลายเป็นคำถามที่ก่อให้เกิดความหวั่นใจและแปลกแยก

สำหรับการทำงานศิลปะชุดวิทยานิพนธ์เป็นเสมือนทางเลือกที่ข้าพเจ้าได้ใช้สำรวจความหมายในสายสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงระหว่างตัวตนของแต่ละบุคคลและความเป็นครอบครัว เป็นการคลี่คลายและตระหนักรู้ต่อความเป็นอื่นซึ่งมีอยู่ในความสัมพันธ์ของครอบครัวและความเป็นอื่นในตัวเอง เพื่อทำความเข้าใจและยอมรับต่อสถานการณ์ที่ข้าพเจ้ากำลังเผชิญในชีวิตจริง

การจัดการการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ชุด 'การเผชิญหน้าระหว่างตัวตนและความเป็นอื่น' จะถูกถ่ายทอดผ่านบทสนทนาแห่งการเผชิญหน้าและการทำความเข้าใจ โดยเป็นการสำรวจความคิด ตัวตนของสมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้ทำการสัมภาษณ์พ่อและแม่ อย่างที่ไม่เคยทำมาก่อน และขอให้พวกท่านเขียนความในใจต่างๆ เพื่อให้พวกท่านได้เปิดเผยความรู้สึกและความคิดที่มีต่อความเป็นครอบครัว การได้พูดคุยกับพวกท่านมากขึ้นทำให้ได้รับรู้เรื่องเล่าและประสบการณ์ในชีวิตของพวกท่านมากขึ้น รวมทั้งมิติของความเป็นตัวตนและสิ่งที่พวกท่านส่งต่อมาถึงตัวข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้นำบทสัมภาษณ์และบทสนทนาของพวกท่านมาตีความและผสมเข้ากับความเป็นตัวตนของพวกท่านที่ข้าพเจ้าซึมซับมาตั้งแต่เด็ก ถ่ายทอดออกมาเป็นภาพกึ่งจริงกึ่งฝันในฉากของวิดีโอจัดวาง ที่ถูกจัดการแบ่งออกเป็น 4 หน่วย โดยใน 3 หน่วยนั้นนำเสนอภาพที่สื่อความหมายของแต่ละตัวตนของบุคคลในครอบครัว คือ พ่อ แม่ และตัวข้าพเจ้า เชื่อมโยงกับอีกหนึ่งหน่วยกลางเป็นภาพสถานการณ์บทสนทนาเปิดใจที่ทุกคนเผชิญหน้าต่อกัน โดยภาพวิดีโอจะถูกฉายรวมในห้องเดียวกัน เพื่อให้ภาพงานสื่อประสานระหว่างกันและต่อผู้ชม

วิดีโอหน่วยที่ 1 : พ่อผู้อดทน

สำหรับข้าพเจ้า พ่อคือบุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่อย่างดีพร้อมสม่ำเสมอ เหมือนกับเครื่องจักรกลที่ทำงานตามหน้าที่ของตัวเองอย่างขยันขันแข็งหนักแน่น สอดคล้องกับการงานของพ่อซึ่งมีอาชีพเป็นหัวหน้าช่างผู้ควบคุมดูแลและซ่อมแซมเครื่องจักรประจำโรงงานแห่งหนึ่ง อีกทั้งในการดำเนินชีวิตพ่อมักสอนข้าพเจ้าให้มีความอดทนอดกลั้นต่อความยากลำบากและอุปสรรค แต่เมื่อใดก็ตามที่พ่อเกิดความรู้สึกท้อแท้เหนื่อยหน่ายกับชีวิต พ่อมักพร่ำบ่นเสมอว่าอยากจะหายตัวเข้าไปในป่าเพื่อจะได้ไม่ต้องพบเจอผู้คนและปัญหา เป็นเสมือนป่าแห่งจินตนาการที่พ่อใช้พักพิงและแอบซ่อนตัวในยามที่มีความทุกข์ ซึ่งในความเป็นจริงพ่อเฝ้ายาวจิตใจที่เหนื่อยล้าของตนด้วยธรรมชาติ พ่อจึงอุทิศตนเพื่อเรียนรู้และเผยแพร่ธรรมะตามหลักคิดของเต๋าอยู่เสมอ

ในส่วนของการลำดับภาพข้าพเจ้าได้ใช้ภาพซึ่งสื่อความหมายจากการตีความตัวตนของพ่อ ภาพเครื่องจักรกลหมายถึงความเคร่งครัดในหน้าที่ของพ่อที่มีต่อครอบครัวและการทำงาน การเขียนพู่กันจีนด้วยสุภายิตประจำใจเป็นเหมือนการฝึกฝนและขยันเตือนถึงคุณค่าความอดทนในชีวิต และภาพที่พ่อกำลังเดินเข้าไปในป่าเป็นเสมือนจินตนาการถึงที่พักพิงจิตใจอันอ่อนล้าของพ่อ โดยข้าพเจ้าใช้ภาพเหล่านี้นำมาประกอบเข้ากับข้อความที่นำมาจากบทสัมภาษณ์และจดหมายของพ่อ

ข้อความจากวิดีโอ

สุภายิตจินเนาว่าไว้

" ถ้าไม่มีเวรต่อกัน

ก็คงไม่ได้เป็นสามภรรยากัน

ถ้าไม่มีหนี้ก็คงไม่เป็นพ่อลูกกัน"

เมื่อคุณได้ถือกำเนิดมาในโลก

และโตพอที่จะรู้ความ

คุณก็รู้ว่าคุณเป็นใคร

เป็นลูกเต้าเหล่าใคร

สมาชิกในครอบครัวของคุณมีใครบ้าง

ผู้ที่อบรมสอนสั่งคุณคนแรกก็คือพ่อแม่

ด้วยความที่ท่านรักเราท่านอยากให้เราเป็นคนดี

ท่านก็จะสอนให้เรารู้จักแยกแยะ

สิ่งใดเป็นสิ่งที่ดีควรทำ

และสิ่งใดเป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่ควรทำ

เช่น ท่านมักจะสอนให้เรา รู้จักเคารพผู้ใหญ่

ไม่เกียจคร้าน ไม่ดูดาย

ในบ้านมีอะไรที่ช่วยทำได้ก็ต้องช่วยทำ

ไม่เกียจนอน

พอโตหน่อยท่านก็อยากให้เรามีความรู้

อ่านออกเขียนได้
 พยายามส่งเสริมให้ลูกๆ ได้เรียนจบสูงๆ
 มีปริญญา ได้งานดีๆ ทำ
 ไม่ต้องตรากตรำลำบากเหมือนตัวเอง
 ท่านก็พร้อมสอนให้เราขยันหมั่นเพียร
 ขวนขวายหาความรู้ใส่ตัวให้มากที่สุด
 เพื่ออนาคตที่ดีในวันข้างหน้า
 แม้แต่ในการวางตัว
 มารยาทต่างๆ ในสังคมเบื้องต้น
 พ่อแม่ก็จะเป็นผู้สอนเราก่อน
 จากนั้นเราถึงจะได้รับการสอน
 จากครูบาอาจารย์ในโรงเรียนอีกทีหนึ่ง
 ไม่ว่าเราจะมีสถานะภาพเป็นสมาชิกอะไรในครอบครัว
 เป็นลูก
 เป็นพี่เป็นน้อง
 เป็นสามีหรือภรรยา
 เป็นพ่อแม่ก็ต้องรู้จักวางตัว
 รู้จักรับผิดชอบทำหน้าที่ของตัวเองให้สมบูรณ์ที่สุด
 มีความรักใคร่ปรองดอง
 เห็นอกเห็นใจ
 และพร้อมที่จะให้อภัยซึ่งกันและกันได้เสมอ
 ผู้อาวุโสกว่าก็ต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี
 ให้กับผู้น้อยอาวุโสกว่าได้เห็นและปฏิบัติตาม
 เมื่อสามารถทำเช่นนี้ได้ครอบครัวก็จะสงบสุข
 ครอบครัวสงบสุขสังคมก็จะสงบสุข
 ประเทศชาติก็จะสงบสุข
 เมื่อในครอบครัวเราสามารถทำได้ดีแล้ว
 ต่อไปเราก็จะต้องมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมภายนอก

มีจิตสาธารณะ รู้จักการให้และแบ่งปัน
 อย่างน้อยๆก็ให้รู้จักแบ่งปันความรักความปรารถนาดี
 ไปสู่เพื่อนมนุษย์และสัตว์ที่กำลังทุกข์ยาก
 ผู้ที่ได้ชื่อว่าปราชญ์เป็นอริยบุคคล
 ก็คือผู้ที่มีจิตปรารถนาที่จะจรรโลงสังคม
 กล่อมเกลาคใจของผู้คนให้ละชั่วกระทำความดี
 มีความละเอียดเกรงกลัวต่อบาป
 บ่มเพาะเมตตาจิต
 ดังคำกล่าวของท่านปราชญ์เมิ่งจื่อที่ว่า
 "เมื่อโลกจมลง กอบกู้ได้ด้วยธรรม"
 หมายความว่าเมื่อจิตใจของมนุษย์เสื่อมทราม
 คุณธรรมเสื่อมถอย
 สังคมเดือดร้อนวุ่นวาย
 เต็มไปด้วยอบายมุขอาชญากรรม
 วิธีที่จะกอบกู้กลับคืนมาได้
 ก็คือต้องใช้หลักศีลธรรมเป็นเครื่องจรรโลงกล่อมเกล่า
 หน้าทีนี้ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของพระสงฆ์องค์เจ้าเท่านั้น
 เราผู้เป็นฆราวาสผู้ครองเรือนก็สามารถทำหน้าที่ได้เช่นกัน
 ขอเพียงให้เรามีจิตสำนึกรับผิดชอบ
 ธรรมะสู่ครัวเรือน
 ปณิธานข้อหนึ่งของท่านขงจื้อคือ
 เด็กๆได้รับการเลี้ยงดูเอาใจใส่
 คนแก่มีที่พักพิง
 ได้ห่อหุ้มดูแล
 ปณิธานจะบรรลุได้
 ต้องเริ่มจากการบำเพ็ญตัวเอง
 ยืนหยัดตน ยืนหยัดผู้อื่น บรรลุผู้อื่น

 สุภาษิตจีนเขาว่ามาอย่างนั้น "ปาก-หยัน-แข่ง-กำ"

ถ้าแปลตรงๆก็ "ร้อยทอนเป็นทอง"

ปาก แปลว่าร้อย

หยัน แปลว่าอดทนอดกลั้น

แข่ง แปลว่าสำเร็จ

กำ แปลว่าทอง

"ร้อยทอนเป็นทอง"

ทองมันมีค่าไฉน คนเราชอบรับ

การที่จะเป็นคนมีค่าได้ก็ต้องมีความอดทนอดกลั้น

ถึงจะเป็นทองได้ ถึงจะทำอะไรสำเร็จ

ถ้าคุณไม่มีความอดทนอดกลั้นมันจะทำอะไรไม่สำเร็จ มันก็จะท้อแท้ไป

 ชีวิตคนเรามันเหมือนความฝัน

แป๊บเดียวมันก็ผ่านไปแล้ว

ทำอย่างไรถึงจะพบกับความสุขที่แท้จริงได้

ก็มีแต่การบำเพ็ญธรรมปฏิบัติธรรม

จิตวิญญาณคนเรามันมีการเวียนว่ายตายเกิด

ซึ่งถ้าไม่มีการบำเพ็ญธรรม

จิตวิญญาณก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดไปเรื่อยๆ

ไม่สิ้นสุดเป็นหลายภพหลายชาติ

การเกิดการตายนี้เป็นเรื่องสำคัญที่สุด

ถ้าเราไม่บำเพ็ญแล้วเราไม่ได้เกิดเป็นคนอีก

ต้องไปเกิดเป็นสัตว์อีกไม่รู้กี่ภพกี่ชาติ

ถึงจะได้กลับมาเกิดเป็นคนอีก

ถ้าเราได้สำเร็จธรรม
 เราก็จะหลุดพ้นจากการเวียนว่าย
 ก็คือนิพพาน ไม่เกิดไม่ตายอีกต่อไป
 แล้วเราจะเลือกอะไร
 เราจะเลือกความสุขที่มันเป็นชั่วครึ่งชั่วคราว
 ซึ่งพอเวลาผ่านไปมันก็ผ่านไปเราก็ต้องตาย
 มันก็คือทุกข์
 เป็นสังขารของชีวิตใช่ไหม
 มนุษย์เกิดมาทุกคนก็ต้องมีเกิดแก่เจ็บตาย
 เกิดแก่เจ็บตายก็เป็นทุกข์
 ทุกข์จากอะไรบ้าง
 ทุกข์ที่เกิดจากการไม่ได้สมหวัง
 คือทุกข์ที่เกิดจากไม่ได้สิ่งที่ต้องการ
 อยู่กับสิ่งที่ไม่ชอบ ต้องทนอยู่ก็เป็นทุกข์
 คือทุกข์ที่ต้องอยู่ทนกับสิ่งที่ไม่ชอบ
 หรือว่าเรารักของที่เรารัก แต่มันต้องเสียไป เป็นทุกข์
 คือทุกข์เพราะพลัดพรากจากสิ่งที่รัก
 ทีนี้ทำอย่างไรให้พ้นทุกข์ได้
 ก็คือต้องบำเพ็ญธรรมต้องแสวงธรรม

แต่ในทางโลกเรายังมีอะไรหลายๆอย่างที่เรายังต้องทำอยู่
 มีครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ

แต่เราก็ต้องระวังว่า

เราอย่าไปทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม

อย่าไปทำในสิ่งที่ป็นมิจฉาทิฐิ

เพราะนั่นเป็นสิ่งที่ทำให้เราตกลงเรื่อยๆ

เราต้องหาวิธียกระดับจิตใจขึ้นไปเรื่อยๆ

ซึ่งจะทำอย่างไร ก็คือเราต้องมาศึกษาธรรมะ

คือเราต้องละตัวตน
ละตัวตนได้มากที่สุดเราก็ใกล้ทางธรรมมากที่สุด
ถ้าจิตทางปุถุชนคุณไม่ตาย จิตอริยะไม่เกิด
ก็ต้องมาจิตปุถุชนให้ได้
ซึ่งจะมายังไง
ก็ต้องละตัวตนให้ได้

โดยผลงานวีดีโอหน่วยนี้จะเป็น วีดีโอสี ความยาว 20 นาที ขนาด HD16:9

ฉายด้วยเครื่องฉายลงผนังห้อง

ภาพที่ 7 : ภาพนิ่งจากวีดีโอหน่วยที่ 1 : พ่อผู้อดทน ภาพเครื่องจักรกลทำงาน

ภาพที่ 8 : ภาพนิ่งจากวิดีโอหน่วยที่ 1 : พ่อผู้อดทน พ่อกำลังเขียนสุภาษิตประจำใจด้วยพู่กันจีน

ภาพที่ 9 : ภาพนิ่งจากวิดีโอหน่วยที่ 1 : พ่อผู้อดทน พ่อกำลังเดินเข้าไปในป่า

วิดีโอหน่วยที่ 2 : แม่ผู้กอดคน

สำหรับข้าพเจ้า แม่เป็นผู้แบกรับความกดดันที่ท่านมีต่อครอบครัวและมีต่อตัวเอง แม่ผู้ขาดไว้ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเอง อีกทั้งร่างกายอ่อนแอเจ็บไข้ได้ป่วยอยู่บ่อยครั้ง และจากพื้นฐานเป็นคนมีอุปนิสัยหงุดหงิดง่ายอารมณ์รุนแรงและมองโลกในแง่ร้ายเสมอ ส่งผลให้แม่เป็นคนอารมณ์ไม่มั่นคง สร้างความลำบากใจในการอยู่ร่วมกับครอบครัว จากการสนทนากันแม่ก็พร่ำบ่นถึงความต่ำต้อย น้อยใจในโชคชะตาของตัวเองที่เกิดมายากจนไม่ได้รับการศึกษาและไม่สามารถมีหน้ามีตาในสังคมได้ ท่านมักเล่าถึงความต้องการต่างๆในชีวิต แสดงให้เห็นว่าเป็นคนมีความทะเยอทะยาน แต่ทว่าแม่กลับเป็นคนอ่อนแอไม่มีความพยายามจะทำสิ่งใดให้สำเร็จในชีวิตได้ แม่ชอบบอกรอคอยเรียกร้องให้ผู้อื่นเห็นใจ และคอยสนับสนุนอยู่เสมอ ท่านจึงยึดถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆเพื่อสวดมนต์ขอพร เป็นที่พึ่งพิงทางจิตใจ แม่มักเล่าให้ฟังถึงนิมิตและปาฏิหาริย์ต่างๆที่ท่านได้พบเป็นความปลื้มปิติที่เยียวยารักษาตัวตนของท่าน

ในส่วนของการลำดับภาพข้าพเจ้า ได้ใช้ภาพซึ่งสื่อความหมายจากการตีความตัวตนของแม่ ภาพสายฟ้าที่กำลังผ่าลงที่ตัวแม่แสดงถึงความเจ็บไข้ได้ป่วยที่รุมเร้าแม่เสมอ ภาพโต๊ะหมู่บูชาแสดงใบหน้าเปี่ยมเมตตาของพระโพธิสัตว์กวนอิมแสดงถึงอิทธิพลจากมโนนิมิตต่างๆในฝันที่ส่งผลในการใช้ชีวิตและการแสดงออกตัวตนของแม่ และภาพแม่นั่งสมาธิแสดงถึงการชำระล้างจิตและกดข่มกิเลสในตัวตนของแม่ โดยข้าพเจ้าใช้ภาพเหล่านี้นำมาประกอบเข้ากับข้อความที่นำมาจากบทสัมภาษณ์

ข้อความจากวิดีโอ

มีจะเล่าถึงว่านิมิตก่อนที่มีจะกินเจนะ

หม่ามีมีอยู่คืนหนึ่งที่ปกติมาจะนั่งสมาธิก่อนนอนทุกคืน

ตอนนั้นอยู่บ้านอำมาตรงซอยบางขวาง

ตอนนั้นที่มียังอยู่ช่วยอาศัยของตรงสี่พระยาอยู่

วันนั้นก็นั่งสมาธิแล้วหลับไปแล้วก็รู้สึกว้า

เป็นช่วงที่ว่าตี 3 ตี 4

เหมือนจิตหม่ามีลอยไปในท่าสมาธิ

ในชุดที่เรา นั่งอยู่แล้วก็มีเสียงเพลงเสียงหนึ่ง

เป็นเสียงเพลงแบบเพลงจีนพวกเสียงกู่เจิ้ง

หรือจะเข้ะไรสักอย่าง
 ม้าก็ตามเสียงนั้นไป
 ก็เหมือนกับนั่งในท่าสมาธิไป
 ลอยไปตามเสียง
 ไปถึงตรงนั้นมันก็มีเมฆเป็นชั้นชั้น
 แล้วก็ขึ้นไปถึงชั้นหนึ่ง
 เราก็เห็นเป็นนางฟ้าใส่ชุดสีขาว
 ขาวทั้งตัวเลย ขาวแล้วก็สวยมาก สวยมากๆ
 แต่หม้าม้าคิดว่าป็นเจ้าแม่กวนอิมหรือเปล่าก็ไม่แน่ใจ
 แต่การแต่งตัวเหมือนภพาวาดข้างบนที่เราแขวนอยู่
 กำลังนั่งเล่นดนตรีอยู่
 แล้วก็รู้สึกว่าจะมีอำมาตย์ตัวมาเรียกหม้าม้า
 ม้าก็รู้สึกตัว อู๋ยมีคนเรียกเราแล้ว
 เดียวจะกลับแล้ว พอจะกลับไป
 ก็จะลงบันไดที่เป็นเมฆๆ
 เหมือนกับเราขึ้นมาบนสวรรค์นะ
 ก็จะมีเมฆเป็นชั้นๆ เราก็เดินลงไป
 พอจะลงมาเราก็เจอคนแต่งตัวเหมือนเป็นจ้อหงวน
 ชุดสีแดง มายืนขวางเรา
 นางฟ้าองค์นั้นก็บอกเราว่าลงไปสิ
 เขาเรียกเราแล้ว แล้วม้าก็ลงไป
 พอลงไปปั๊บ ก็ลงปั๊บเลย
 ม้าก็เหมือนดิ่งลงไปเลย
 ไม่ได้เหมือนลอยมา
 พอลงไปถึงก็เห็นเหมือนเป็น โต๊ะกินเลี้ยงปูผ้าแดง
 โต๊ะกินเลี้ยงเหมือนพวกงานเลี้ยงงานแต่งงานอะไรเนี่ย
 เป็นแบบ โต๊ะจีน
 แล้วม้าก็เห็นในงานอาหารมีเนื้อเป็นเลือดสดๆ

ทุกงานเลย

แล้วพวกคนที่กิน

พวกคนที่นั่งในโต๊ะเนี่ยมีแขนมีขาเป็นคน

พวกที่นั่งกินกันอยู่ตัวเป็นคนแต่หัวเป็นวัวบ้าง

มีหัวเป็นม้าบ้าง หัวมีเขามีกวางบ้าง

นั่งกินกินเหมือนกำลังกินเลี้ยง

เป็นจิตที่หม่อม้าตกใจมาก ๆ

ก็ไม่เคยตกใจขนาดนี้ แบบว่าวิ่งปฐุ่ดเดียวออกไปเลยนะ

แล้วก็ไปโผล่เอาตรงที่เหมือนกับว่า

เป็นตรงที่เราไปไหว้บรรพบุรุษ

แล้วก็วิ่งจู๊ดเดียวแล้วก็โผล่ขึ้นมา

ที่สวนซุ้ยที่เราเคยไปไหว้บรรพบุรุษเรา

ตั้งแต่นั้นมา มันเริ่มเข้าสถานธรรม

แล้วก็เริ่มกินเจ จนถึงทุกวันนี้

มีอยู่คืนหนึ่ง หม่อม้าก็ฝัน

เหมือนกับว่าได้ไปเที่ยว

ไปเที่ยวสถานที่ที่ว่ามีทิวทัศน์ที่สวยงาม

มีทุ่งดอกบัว มีบึงแล้วก็มีส่วนที่ที่มันงดงามมาก

แล้วก็เข้าไปในทุ่งบัวเนี่ยแหละ

เหมือนมันเป็นวิหารสักที่หนึ่ง

ก็เดินเข้าไปชมดอกบัว แล้วก็เห็นปลาคราฟ

มีเยอะมาก ปลาคราฟในบึงบัว

ได้บึงบัวเนี่ยมันมีปลาคราฟเยอะมากเลย

แล้วดอกบัวก็สวย ดอกใหญ่ เยอะมาก

แล้วอีกฝั่งกะนั้นก็เป็นเหมือนกับวิหารอะไรใหญ่ ๆ สักอย่าง

อยู่อีกฝั่งหนึ่ง แล้วพอเราเพลินกับดอกบัวกับปลาคราฟ
 ก็มีเพลงหนึ่ง เบ๊ปนิ่งเขามาถึง
 ตรงหน้าดอกบัวที่เราอยู่เลย
 เบ๊ปเดียวเขามาถึงที่เลย
 ตรงที่เรายืนอยู่ เราก็ตกใจ
 คนคนนี้เป็นเทพอะไรไม่รู้
 แต่งตัวสง่างามเต็มยศมาก
 แล้วก็ดูน่ากลัว หมำม๊าที่กำลังจะวิ่งหนี
 ก็กำลังจะหันกลับวิ่งหนี
 แล้วเขาก็กลายเป็นเพื่อนเรา กลายเป็นเจ้หนู
 เจ้หนูมองเหมือนทำไมมาอยู่
 แต่เขาก็ไม่ได้คุยนะ แต่เหมือนเขาส่งจิตบอกกับเราว่า
 ที่เราเห็นสวยๆอยู่เนี่ยเราได้แต่เห็นนะ
 แต่เราจับต้องไม่ได้หรอก
 เพราะมันไม่ใช่ของเรา เพราะเราไม่ได้ทำมา
 เขาพูดอย่างนั้น เราก็อำไม่จับไม่ได้หรอก
 เราก็อยากจะลองจับดูนะ
 ก็หมำม๊าที่ลองไปจับปลาคราฟ
 ปลาคราฟมันก็ลุดไปหลายครั้ง
 ก็เหมือนกับว่าเรานะห่างหายไป
 ไม่ได้ไปสร้างบารมีธรรมหรือกุศลที่เราควรจะทำ
 เพราะว่าการบำเพ็ญธรรมมันต้องสร้างกุศลด้วย
 การรับธรรมะไปแล้วเราก็ต้องสร้างกุศลช่วยเหลือสังคม
 มันมีหลายทางที่เราจะทำได้
 เป็นสันแล้วก็ตื่นขึ้นมา ตื่นขึ้นมาเนี่ย

โดยผลงานวิดีโอหน่วยนี้จะเป็น วิดีโอสี ความยาว 20 นาที ขนาด HD16:9

ฉายด้วยเครื่องฉายลงผนังห้อง

ภาพที่ 10 : ภาพนิ่งจากวิดีโอหน่วยที่ 2 : แม่ผู้กดคัน แม่กำลังนอนหลับและมีสายฟ้าฟาดผ่าลงที่ตัวท่าน

ภาพที่ 11 : ภาพนิ่งจากวีดีโอหน่วยที่ 2 : แม่ผู้กอดฉัน ภาพโต๊ะหมู่บูชาพระที่บ้าน

ภาพที่ 12 : ภาพนิ่งจากวีดีโอหน่วยที่ 2 : แม่ผู้กอดฉัน แม่กำลังนั่งสมาธิ

วิดีโอหน่วยที่ 3 : ลูกสาวผู้สำนึกผิด

ในระหว่างเส้นทางที่ข้าพเจ้าออกตามหาพื้นที่ส่วนตัวและความอิสระในวัยที่ได้เติบโตก้าวเดินออกจากบ้าน ประสบการณ์เต็มเต็มตัวคนใหม่ๆ ภาพเหตุการณ์ผ่านเข้ามาอย่างฉับไวและหยุดนิ่ง บ้างเป็นความทรงจำบ้างเป็นความเปล่าเปลี่ยว แสงสว่างเคลื่อนไหวและพร่ามัว บางจังหวะล่องลอยเบาหวิวข้าพเจ้าไขว่คว้าหาการยึดจับ ทันใดภาพทิวทัศน์คุ้นเคยก็ปรากฏ ทุ่งหญ้าหลังบ้านเดิมพลิวไหวอ่อนโยน บ้านหลังเก่าและรูปภาพเก่ายังอยู่ที่เดิมค่อยๆ เตือนว่าข้าพเจ้าเป็นใครสำหรับที่นั่น ที่ที่ข้าพเจ้าได้จากมา

ข้าพเจ้าได้รวบรวมเอาบันทึกข้อเขียนและบทกวีบางส่วนที่ข้าพเจ้ามักเขียนระบายความรู้สึกต่างๆ ที่มีต่อการใช้ชีวิตและครอบครัว ในส่วนของการลำดับภาพข้าพเจ้าได้ใช้ภาพซึ่งสื่อความหมายจากการตีความตัวตนของตนเอง ภาพสถานที่และเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้ไปประสบพบเจอ ภาพที่เคยถูกถ่ายเอาไว้เมื่อออกเดินทางตามอิสระที่มี เป็นเสมือนภาพชิ้นส่วนความทรงจำในชีวิต จากนั้นภาพถูกเรียงลำดับการเดินทางสู่ทิวทัศน์คุ้นเคยที่บ้านที่เรียกร้องไห้ข้าพเจ้าหวนกลับ

ข้อความจากวิดีโอ

ช่างประหลาดเหลือ

ขณะที่เรากำลังเดินกลับบ้านหลังเลิกเรียน
 เธอเดินผ่าน แอ่งน้ำขนาดย่อมในหมู่บ้าน
 แต่ทว่า ขณะนี้ มันแลดูขยายใหญ่
 คล้ายภาพถ่ายทะเลสาบจากปฏิทิน
 ที่วางอยู่บนโต๊ะเตียงในห้องนอนพอกับแม่
 ตรงริมหน้านั้น เธอเหลือบไปเห็นหัวคนหัวหนึ่ง
 ลอยขึ้นอีกอยู่ในลูกบาศก์แก้ว
 ภาพติดตาแสนสยดสยอง
 หัวนั้นมีดวงตาเหลือกขาวโพลน
 เธอตกใจสุดขีดรีบวิ่งกลับบ้านเร็วจี๋

เธอนอนพลิกตัวบนเตียง
ได้กลิ่นเผาไหม้โชยมา
วันนี้คงเป็นวันพระ แม่กำลังจุดธูปไหว้พระเป็นแน่

พ่อยื่นโปสการ์ดให้เธอ
เป็นภาพถ่ายต้นชวนชมออกดอกสีชมพูเข้มเต็มต้น
สวยงามอย่างประหลาด
มันคงถูกส่งมาจากที่ใดสักแห่ง

แม่จุดธูปก็ดอกกันสำหรับไหว้พระวันนี้
ทำไมกลิ่นธูปจึงได้เหม็นไหม้รุนแรงได้ขนาดนี้

ทันใดนั้น เธอระลึกได้ว่าเธอไม่ได้นอนอยู่ที่บ้าน
เธอจะได้กลิ่นธูปวันพระของแม่ได้อย่างไร

เธอล้มตาโพลง คืบขึ้นในห้องเช่า
กลิ่นเหม็นไหม้ลอยอ้อยอิ่งกละคลุ้งเต็มห้อง

จะเป็นอย่างไรหากเธอตายไปด้วยอุบัติเหตุ แสนโง่งเงา
ในวันวัยที่ได้มีชีวิตเป็นของตัวเองอย่างเต็มที่

แล้วลูกจะพูดอะไรได้
ในเมื่อพวกคุณคือผู้ให้กำเนิดลูก

แล้วลูกจะพูดอะไรได้
ในเมื่อพวกคุณสร้างลูกให้มีอยู่

แล้วลูกจะพูดอะไรได้
 ในเมื่อพวกคุณทำให้ลูกเป็นสมบัติของพวกคุณ

แล้วลูกจะพูดอะไรได้
 ในเมื่อพวกคุณคาดหวังให้ลูกเป็นความหวัง

แล้วลูกจะพูดอะไรได้
 ในเมื่อลูกกลายเป็นหลักประกันในชีวิตของพวกคุณ

แล้วลูกจะพูดอะไรได้
 ในเมื่อพวกคุณว่าทั้งหมดนั่นคือความรัก

แล้วลูกจะพูดอะไรได้
 ในเมื่อพันธนาการคือความอาทร

คำโบราณเขาว่าลูกสาวหน้าเหมือนพ่อจะวาสนาดี
 แต่อาภัพรัก

ใครๆต่างก็พูดเสมอว่า เธอหน้าเหมือนพ่อเหลือเกิน
 พ่อคงจะภูมิใจที่ลูกสาวคนเดียวหน้าตาเหมือนเขา
 ตอนเด็กๆเธอไม่ได้ใส่ใจเรื่องหน้าตานัก

แต่ได้เกิดมาหน้าตาเหมือนคนในครอบครัวก็อุ่นใจแล้ว
 คงเป็นสิ่งที่ยืนยันว่าเราเป็นหนึ่งเดียวกับพวกเขา
 แต่พอเริ่มโตเป็นสาว

เธอก็คิดได้ว่าถ้าเกิดมาหน้าตาเหมือนแม่เธอกคงจะสวยกว่านี้
 ตอนสาวๆแม่เป็นคนสวยเหลือเกิน

เธอเคยเห็นรูปแม่ตอนสาวๆบนโต๊ะทำงานของพ่อ

แม่เป็นผู้หญิงบอบบางหน้าตาจิ้มลิ้ม
แต่ความสวยก็ไม่ได้ทำให้ผู้หญิงทุกคนมีชีวิตที่ดีเสมอไป
หรือแม้กระทั่งคำโบราณก็ไม่อาจเชื่อถือได้

แม่คิดเสมอว่าเธอรักพ่อมากกว่าแม่
แม่น้อยใจเสมอที่เป็นแบบนี้
บางทีแม่ก็คิดว่าอย่าสอนให้เธอเกลียดแม่
เพราะย่ากับแม่เกลียดกัน
จะว่าไปผู้หญิงบ้านนี้ไม่ค่อยถูกกันเอาเสียเลย
กระทั่งย่าเสียไปแล้ว
เธอกับแม่ก็ยังคงปฏิสัมพันธ์กันด้วยความรุนแรงอยู่เสมอ
พอเธอเริ่มโตและอยู่ไกลบ้าน
แม่ก็คูรักเธอเหลือเกิน
บางครั้งแม่ก็ขอโทษที่เคยคิดว่าดีเธอ
พอมาถึงจุดนี้เธอก็ไม่รู้ว่าควรจะรู้สึกอย่างไร

เธอชื่อ อากาศพรณ ปลั่งสิริสุนทร
จริงๆเธอไม่ชอบชื่อตัวเองซักเท่าไร
แต่ถึงอย่างไรเธอก็ไม่เคยเปลี่ยนชื่อ
ชื่อนี้เป็นชื่อแรกและชื่อเดียวของเธอ

พอกับแม่เอาวันเดือนปีเกิดไปให้พระตั้ง

ตอนแรกพระตั้งมาให้ชื่อ

มี อภิญญา, ประภา, อากาศพรณ

ตอนพ่อเล่าให้ฟัง เธอตัดพ้อว่าทำไมไม่เลือกชื่ออภิญญา

เธอชอบชื่อนั้นมากกว่า ประภา ก็ยังดีกว่า สันดี

พระบอกว่าชื่ออภิญญาเป็นชื่อที่แรง(อาจจะในทางไสยศาสตร์หรืออะไรสักอย่าง)

เพราะมันหมายถึงพลังพิเศษ
ส่วนที่พ่อไม่เลือกชื่อประภาเพราะว่าพ่อชอบชื่ออาภาพรรณมากกว่า
เธอจึงชื่ออาภาพรรณมาตั้งทุกวันนี้

ทำไมเราจะต้องมีชื่อเรียกด้วยนะ
แล้วทำไมชื่อของเราเราถึงไม่ได้ตั้งเอง
พ่อเคยบอกกับเธอว่าถ้าไม่ชอบก็ไปเปลี่ยนเอาเองสิ
อยากชื่ออะไรก็ไปแจ้งที่อำเภอเอา
แต่เธอคิดว่ามารู้ตัวตอนโตแล้วมันก็ออกจะหายไปเสียหน่อย
มีคนรู้จักเธอด้วยชื่อนี้เยอะมากเกินกว่าที่เธอจะเปลี่ยนซะแล้ว
ว่าแต่จะเป็นยังไง ถ้าเธอไปเปลี่ยนชื่อ
เธอคงรู้สึกเหมือนคนที่ชื่ออาภาพรรณเป็นอีกคนละคนหรือเปล่า

ทำไมคนเราต้องมีชื่อ?
เรามีชื่อเพื่อที่คนอื่นจะได้เรียกขานเราได้ถูก
เรามักถูกตั้งชื่อให้ตั้งแต่แรกเกิด
เพื่อยืนยันการมีอยู่ของเรา
พร้อมทั้งเติมนามสกุล เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว
เพื่อแจ้งสุตบัตร เป็นส่วนหนึ่งของระบบ
เพื่อกลายเป็นประชากรของสังคม
ฟังดูแล้วรู้สึกคล้ายเป็นของขวัญวันเกิดชิ้นแรกที่ถูกขัดเย็บให้

หากการมีอยู่ของเราโดดเด่นล้ำพั้ง
เราอาจไม่จำเป็นต้องมีชื่อ
เราไม่จำเป็นต้องเรียกตัวเองด้วยชื่อใดๆ
ในเมื่อเรารู้ว่าตัวเราคือตัวเรา

แต่ในเมื่อตัวตนของเราสัมพันธ์อยู่ในโลกที่เราไม่ได้อยู่ลำพัง
เราจึงต้องดำรงตัวตนอยู่ในชื่อที่ผู้คนรู้จักเรา
เรายังคงต้องจดจำชื่อของตัวเองไว้
เธอชื่อ อากาศพรณ ปลั่งสิริสุนทร

โดยผลงานวิดีโอหน่วยนี้จะเป็น วิดีโอสี ความยาว 20 นาที ขนาด HD16:9
ถ่ายด้วยเครื่องฉายลงผนังห้อง

ภาพที่ 13 : ภาพนิ่งจากวิดีโอหน่วยที่ 3 : ลูกสาวผู้สำนึกผิด ภาพแสงสียามค่ำคืน

ภาพที่ 14 : ภาพนิ่งจากวีดีโอหน่วยที่ 3 : ลูกสาวผู้สำนักฝึกคิด ภาพหน้าต่างที่บ้าน

ภาพที่ 15 : ภาพนิ่งจากวีดีโอหน่วยที่ 3 : ลูกสาวผู้สำนักฝึกถ่ายภาพแก่สมัยข้าพเจ้ายังเป็นเด็ก

วิดีโอหน่วยที่ 4 : บทสนทนาและการเผชิญหน้า

ในหน่วยนี้ข้าพเจ้าขอให้พ่อและแม่เขียนความในใจและความรู้สึกที่มีออกมา เป็นจดหมายถึงครอบครัว แล้วนำมาอ่านให้กันฟังบนโต๊ะ ข้าพเจ้าทำการบันทึกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเอาไว้ ปฏิบัติจากข้อเขียนก่อให้เกิดบทสนทนาเปิดใจที่ครอบครัวได้พูดคุยกันถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาและการทำความเข้าใจกัน โดยเริ่มจากข้อเขียนคำสารภาพของข้าพเจ้า ซึ่งนำไปสู่การสนทนา ในบรรยากาศของการเผชิญหน้าที่แฝงด้วยความรุนแรงอันประสาบบางภายใต้ความสงบ จากความคุกรุ่นที่ถูกกักเก็บมานานในความสัมพันธ์

คำสารภาพของลูกสาวผู้สำนึกผิด

ถึงครอบครัวของลูก ลูกมีหลายสิ่งเหลือเกินที่อยากจะบอก บางสิ่งอาจเล็กน้อยที่สร้างความอึดอัดใจให้กับตัวเองและการอยู่ร่วมกับครอบครัว บางสิ่งเล็กน้อยดูเหมือนไร้แก่นสาร บางสิ่งเล็กน้อยที่ลูกอาจรู้สึกอยู่คนเดียว ครอบครัวรู้สึกบ้างไหมว่าเราสื่อสารกันไม่เข้าใจ ทั้งการสื่อสารทางความรู้สึก ในความนึกคิดและการสื่อสารผ่านวาจา ไม่มีเรื่องไหนที่ลูกพูดคุยกับครอบครัวได้อย่างเข้าอกเข้าใจกัน เราเพียงแค่ถามไถ่สารทุกข์สุกดิบ บางครั้งเราก็เล่าเรื่องที่ต่างคนต่างไม่ยากฟัง เรื่องราวต่างๆที่ไม่เข้าใจ หลายครั้งลูกอยากถกเถียงอย่างมีเหตุผล แต่ครอบครัวมักบอกว่าลูกชอบขัดแย้งน่าขัดใจ มันอาจเป็นการคาดหวังที่ลูกอยากให้เราเข้าใจกันมากกว่านี้

ลูกมีคำสารภาพ

แรกเริ่มเดิมทีลูกไม่ได้มีความตั้งใจที่จะเรียนต่อปริญญาโทเลย ลูกเพียงเห็นว่านี่คือเส้นทางที่ลูกจะใช้เป็นข้ออ้างและเหตุผลในการหนีออกจากรูปแบบชีวิตที่เคยเป็นอยู่กับครอบครัว เพื่อมีชีวิตอิสระของตัวเองหลีกเลี่ยงหนีจากการถูกจำกัดและข้อผูกมัดจากสายใยแห่งครอบครัว ด้วยความรู้สึกที่ลูกแปลกแยก อึดอัดกับคำสอนสั่งห้ามปรามที่เต็มไปด้วยความหวาดกลัวของพ่อ ลูกนึก โกรธเกลียดแม่ผู้ไร้การศึกษา งามกายแต่ในเรื่องเหนือธรรมชาติและนิมิตเพื่อฝัน รวมทั้งบาดแผลฝังใจในวัยเด็กที่แม่มักใช้ความรุนแรงต่อลูกทั้งทางร่างกาย อารมณ์และความรู้สึก

ในใจลูกเต็มไปด้วยคำถามสะเปะสะปะ ทำไมตัวเราจึงเป็นตัวเรา ทำไมครอบครัวต้องเป็นครอบครัว ทำไมเราจะต้องมีชีวิตเพื่อคนอื่น ทำไมเราจะต้องยอมรับสิ่งที่เราถูกทำให้เป็น แต่การหลีกเลี่ยง

หนีไม่สามารถตอบคำถามให้กับลูกได้ ถึงเวลาที่ลูกต้องเผชิญ

ครอบครัวไม่เหมือนคนอื่นๆ เราไม่สามารถเลิกราสถานภาพที่เราเกี่ยวรัดต่อกันได้ หลายสิ่งหลายอย่างที่เราต่างคนต่างเป็น อาจทำร้ายทิ่มแทงกัน เราอาจเป็นอื่นต่อกันในความรู้สึก แต่ในความเป็นอยู่เราเป็นครอบครัว เราคือกันละกัน ลูกอยากจะเยียวยาความหมางเมินที่ลูกมีต่อครอบครัว มันไม่ใช่อะไรอื่นใด นั่นเพื่อความสุขของตัวเองที่จะอยู่ร่วมกับครอบครัว เพราะลูกไม่อาจหลีกเลี่ยงหน้าที่ ที่เป็นของลูกไปได้ เราทั้งครอบครัวถูกพันธนาการไว้ด้วยกัน

บทสนทนาจากวิดีโอ

พ่อ : เองนั่นเลยหรอ!!!

พ่อ : ภูเขาเอ็งจะทำอะไรกูไม่เคยห้ามเลยนะ

ลูก : ทำไมจะไม่ห้าม ห้ามตั้งเยอะ

แม่ : เฮ้ย หนูรู้สึกแบบนั้นจริงๆหรอ ว่าพ่อแม่ผูกมัดเอ็งไว้ รู้สึกแบบนั้นจริงหรอ รู้สึกตั้งแต่เมื่อไหร่เนี่ย!!!

ลูก : รู้สึกตั้งนานแล้ว

พ่อ : จริงๆ แจ๊สจะทำอะไรป่าไม่เคยห้ามนะ อยากทำอะไรก็ไปทำ ไม่เคยห้าม จะเรียนอะไร จะไปทำอะไรที่ไหน ไม่เคยห้าม แต่ก็คือด้วยความหวังใจ ด้วยสวัสดิภาพของแจ๊สเอง ป่าถึงเป็นห่วง เพราะว่าป่ามีลูกคนเดียว แล้วสังคมสมัยนี้นั่นน่ากลัว บางครั้งแจ๊สจะมองโลกในแง่ดีจนเกินไป

แม่ : อย่างคีนั่นที่หม่าม้ารอกหนูตั้งแต่รุ่มถึงดิ3เนี่ยเพราะอะไร เพราะว่าหนูเป็นผู้หญิงทั้งนั้นที่ไปกันนะ ม้าถึงบอกว่าบางครั้งก็ชวนพี่โก้(ลูกพี่ลูกน้อง)พี่น้องผู้ชายไปด้วยกัน ไปเที่ยวด้วยกันไปสนุกกันม้าไม่ว่า เพียงแต่ม้าเป็นห่วง

พ่อ : แล้วอย่างแจ๊สนี้จะไปดูคอนเสิร์ตจะอะไร ป่าก็ไม่เคยห้ามถ้าเป็นพ่อแม่คนอื่นไม่มีทางได้ไปอะ

แม่ : เอ่อใช่ ถ้าเป็นรุ่นสมัยหม่าม้านะ 4ทุ่มนะ ไม่ได้เข้าบ้านนะประตูบ้านปิดแล้วนะ มีคาคโทษด้วยนะ ถ้าเป็นสมัยอาจอยู่อะไรตอนนั้นนะ

พ่อ : คือทั้งนี้ทั้งนั้นก็ห่วงสวัสดิภาพของลูกนั่นแหละ ไม่ได้ว่าจะกีดกันอะไร ถ้าดูแล้วปลอดภัยป่าก็ไม่เคยห่วง จะอยู่หอป่าก็ไม่เคยห้าม อยากจะไปก็ไป เคยห้ามปะ? ไม่เคยห้าม ก็ขอให้รู้ว่ามันสภาพโอด

ลูก : ไม่ ก็หนูดูแลตัวเองได้ไง

พ่อ : เข้าใจๆ ไอ้เรื่องดูแลตัวเองนะไม่เถียง แต่ว่าสังคมข้างนอกนะมันไม่ปลอดภัย

แม่ : ไอ้ความคิดของหนูกับความคิดของคนเป็นพ่อเป็นแม่นะ ต่อให้หนูโตแค่ไหน ถ้าหม่าม๊าเป็นแม่อยู่ ยังไงหนูก็ยังเป็นลูก ถึงหม่าม๊ามีครอบครัวมีหนูแล้วนะ อาม่าก็ยังเป็นห่วงว่าหม่าม๊าจะอยู่ในครอบครัวของเขาได้ไหม หม่าม๊าจะเป็นยังไง รู้สึกยังไง

พ่อ : คือไม่ได้บอกว่าเอ็งดูแลตัวเองไม่ได้ แต่ว่าสังคมข้างนอกมันน่ากลัวเข้าใจไหม

แม่ : โตแค่ไหนนะในสายตาอาม่า หม่าม๊าก็ยังเป็นลูกเขา

พ่อ : คือป๊าจะมองในแง่ความปลอดภัย ความไม่ประมาท มาก่อน เข้าใจปะ ไม่ได้บอกว่าเอ็งดูแลตัวเองไม่ได้ ต้องประคบประหงมเหมือนเด็กๆก็ไม่ใช่ แต่ด้วยสังคม ด้วยสภาวะข้างนอก มันน่ากลัวสมัยนี้ ถึงเป็นห่วงแค่นี้แหละ ส่วนไอ้เรื่องเรียนเนี่ยป๊าไม่ว่า จะเรียนอะไรก็ตามใจเอ็งไม่เคยไปห้าม ว่าเอ็งต้องเรียนอย่างนั้นต้องเรียนอย่างนี้

แม่ : ม๊าเห็นด้วยที่หนูอยากเรียนต่อโท ม๊าเข้าใจว่ายุคนี้สมัยนี้มันวัดกันด้วยปัญญา แต่ว่าต้องใช้ให้ถูกต้องด้วย ใช่มั้ยละ ปัญญาบางคนมีก็ใช้แบบฉ้อฉลเล่ห์กล

ลูก : ไม่นั่นก็ไม่ได้เกี่ยวกับปัญญาอย่างนั้น

แม่ : ใช่ว่า ถึงความรู้ คนเรียนสูงๆบางคนนะ เรียนสูงแต่จะเหยียด

พ่อ : ไอ้ความคิดแบบเนี่ยป๊าที่เคยมี ว่าทำไมวะ ทำไมกูไม่เกิดมาเป็นลูกคนรวย ทำไมกูอยากได้อะไรก็ไม่ได้วะ ก็เคยคิดแบบเนี่ย ตอนเป็นเด็กก็เคยคิดแบบเนี่ย คนเราเลือกเกิดไม่ได้ ใช่มั้ย เราหนีความรับผิดชอบไม่ได้ เราก็ต้องรับผิดชอบไป อย่างป๊าทำงานรับผิดชอบชีวิตตั้งแต่อายุไม่ถึง20 ต้องรับผิดชอบครอบครัว

ลูก : ก็เนี่ยแหละถึงอยากมาคุยกัน ถ้าให้หนูพูดออกมาหนูก็พูดไม่ได้ ต้องเขียนออกมา

พ่อ : ก็เข้าใจเอ็ง ก็รู้ ที่เอ็งไปเรียนปริญญาโทก็รู้ เอ็งอาจจะหนีสภาพในบ้าน ที่มันคับข้องใจ อึดอัดใจ ก็เข้าใจ ว่ามีเอ็งคนเดียวไม่มีพี่น้องให้ปรึกษา ให้พูดคุยใช้ไหม ที่เป็นคนวัยเดียวกัน ไอ้ที่มีก็อยู่ไกล แล้วเขาก็ไม่ว่างมาคุยกะเอ็งหรอก แล้วอยากให้อ่ากับม๊าทำไง?

ลูก : คือตอนนี้หนูรู้สึกจริงๆแล้วปัญหามันไม่ได้บอกว่าป๊ากับม๊าผิดหรืออะไร เพราะมันก็ต้องเป็นแบบเนี่ย

แม่ : มันไม่มีว่าใครผิด

พ่อ : หมายถึงว่า ป๊าจะต้องปรับปรุงตรงไหน ม๊าต้องปรับปรุงตรงไหนที่เกี่ยวกับหนู

ลูก : จริงๆแล้วอยากแบบว่า เรื่องคุยกันนะ มันเหมือนกับว่าเราคุยกันคนละภาษามากๆเลยอะ แต่คือเราก็ไม่ได้เป็นแบบคุยกันทุกเรื่องมาตั้งแต่แรกไง หนูก็ไม่รู้ว่าจะต้องเปลี่ยนยังไงจริงๆตัวหนูเองก็ด้วยที่เป็น

คนไม่ยอมคุย หลายเรื่องหนูก็รู้สึกว่ถ้าหนูพูดหรือบอกก็จะยิ่งทำให้เป็นห่วง

พ่อ : อย่างเช่นอะไร?

ลูก : ก็หลายเรื่องอะ

พ่อ : เช่นอะไรละ

ลูก : ก็ยังไม่อยากบอก

แม่ : อ้าว

พ่อ : ก็ไม่บอกแล้วจะรู้เรื่องได้ไง อย่างนี้มันก็เก็บกด

แม่ : เพราะไม่พูดนี่แหละมันคลุมเครือแล้วมันก็เก็บ เก็บแล้วมันจะประทุได้นะ วันนึงมันจะปะทุได้ไง

พ่อ : ถ้าอย่างนี้ สมมุติว่าเจ๊สไม่อยู่เชียงใหม่ อยู่กรุงเทพฯก็ได้ แล้วไปเช่าหออยู่เองก็ได้ ก็ไม่ว่าอะไร

ลูก : อือ ก็ไม่นะ จริงๆแล้วก็อยากอยู่กับที่บ้านอะ

พ่อ : เอาอย่างนี้ ป้าคิดว่าถ้าหนูเรียนจบมาเนี่ยก็จะหารถไว้ให้หนูคันหนึ่ง แล้วหนูจะไปไหนก็ไป จะกลับก็โม่งก็เรื่องของหนู ก็คิดอยู่เหมือนกัน เราจะได้ไม่มานั่งเป็นห่วง คอยตามรับตามส่ง นี่ก็คิดอยู่

แม่ : เอาเป็นว่าหนูรับผิดชอบตรงนี้ได้ไหม

พ่อ : อยากจะไปอยู่หอก็ได้ ตามใจ

แม่ : แล้วมีอะไรก็ต้องคุยกันไม่ใช่ว่า หนูทำอะไรเกิดขึ้นแล้วกลัวมาเป็นห่วง แล้วมารู้ทีหลังมันจะแยกว่า มันแก้ไขกันไม่ทันนะลูก เข้าใจไหม

พ่อ : และตอนนี้ป้าเป็นห่วง ป้าเนี่ยเหลืออายุงานอีกไม่กี่ปี แต่ไม่แน่ใจว่าจะอยู่ครบหรือเปล่า

ลูก : ก็เนี่ยถึงพยายามจะทำเรื่องเรียนให้จบเนี่ย

พ่อ : ป้าก็อยากให้หนูรีบๆเรียนจบ แล้วก็หางานทำ มันจะได้ไม่ลำบาก เพื่อสมมุติว่าป้าเกิดตกงานขึ้นมา

แม่ : เออ มันจะได้ไม่เหลื่อมล้ำกัน มันจะได้ไม่ทิ้งช่วง

พ่อ : มันไม่ได้จำเป็นว่าเอ็งจะต้องเอาเงินมาให้ป้า ต้องมาเลี้ยง เอาเงินทุกบาททุกสตางค์ให้ ป้าไม่ได้คิดจั้น ป้าแค่คิดว่าถ้าเกิดป้าไม่ทำงานเนี่ย รายได้มันจะไม่มีแล้วในครอบครัวมันต้องมีรายจ่าย

แม่ : แต่ในหน้าที่ของหนูก็ต้องเลี้ยงดู ต้องทำหน้าที่ของหนู

พ่อ : ไอ้อันนั้นจะเลี้ยงไม่เลี้ยงไม่ว่า

แม่ : มันก็คือหน้าที่ไม่ใช่ไม่เลี้ยงดูไม่ได้

ลูก : ไอ้เรื่องหน้าที่ที่รู้

พ่อ : ก็ไม่ได้เรียกร้องอะไรมากมาย

แม่ : ไม่ได้เรียกร้องอะไร แต่หนูต้องทำหน้าที่ของหนู จริงไหมละ เพราะว่าป้าป้าหมางี้ก็ทำหน้าที่ของ

ป่าป่าห่มม้า ไซ้ไหม เราต่างคนต่างทำหน้าที่ในบ้านในครอบครัว แต่มันจะสมบูรณ์ไม่สมบูรณ์ อาจจะ
มีบกพร่องไปบ้าง หรือว่าน้อยไปบ้าง ไม่เทียบหน้าเทียบตาคนอื่นเข้าบ้างก็ใช่ แต่ว่าในสิ่งที่เราทำ เราทำ
ในหน้าที่ของเราแล้ว ไซ้ไหม

พ่อ : ก็ไม่ได้อยากจะว่า ผลักภาระทุกอย่างให้เอ็ง หลังจากทำงานแล้ว แต่ว่าก็แบ่งเบาไปบ้าง

ลูก : แต่มันก็ต้องเป็นแบบนี้ไม่ใช่หรือ

พ่อ : แค่นี้แบ่งเบาไปบ้าง หรือป่าอาจจะหางานใหม่ทำ ถ้ามันไปไม่ได้จริงๆ แต่ใจจริงก็อยากพักผ่อน

ลูก : คือหนูก็รู้ว่าป่าก็ควรได้พักแล้วไง หนูควรจะต้องทำงานซะที

พ่อ : แต่ถ้ามันไม่ได้จริงๆก็ต้องออกมาช่วยกัน อันนั้นก็เตรียมใจอยู่ ก็เข้าใจสถานภาพสังคมสมัยนี้มัน
ทำลำบาก

แม่ : มันน่ากลัวมากเลยไอ้ความคิดของป่ากับของหนูนะ ที่ว่า

ลูก : อะไรน่ากลัวว่า

แม่ : น่ากลัวที่ป่าเคยพูดว่าถ้าม้าตายต้องให้ลงดิน แต่หนูบอกว่าม้าตายก็กินม้าไปเลย ส่วนม้าคิดว่าทำ
ยังไงต้องรักษาม้าไว้

ลูก : อันนั้นมันพูดเปรียบเทียบ แล้วเราก็อาจจะดูแลม้าดีแล้ว คือเราก็ไม่รู้ว่าอนาคตมันเป็นอย่างไง เราก็ทำ
เท่าที่เราทำได้ ไม่ใช่ที่เราใช้ม้าอย่างเดียวนะเราก็พยายามแล้วที่จะดูแลม้า ไซ้ปะ

แม่ : อ้อ ก็ม้าก็คิดว่าทำยังไงจะดูแลม้ายังไงไม่ให้ตาย ต้องรักษาม้าเอาไว้ยังไงมากกว่า ก่อนจะคิดว่าม้า
ตายก็ลงดินละกัน

ลูก : ไม่ใช่คือม้าอะคือสิ่งมีชีวิตไม่ว่าเราจะดูแลรักษามากแค่ไหน หรือพยายามทำดีมากแค่ไหนสักวัน
มันก็...มันก็ต้องมีวันสิ้นสุดนะมัน ไม่ใช่ว่าคุณแลดีแล้วมันจะอยู่กับเราไปตลอด

พ่อ : ลูกต้อง มันเป็นอย่างนั้นแหละ ทุกอย่างมันมีเริ่มต้น มันมีสิ้นสุด เข้าใจปะ

ลูก : เข้าใจ

แม่ : อ้อ

พ่อ : คือเราต้องไม่ประมาท ต้องเตรียมใจยอมรับกับมัน ความหมายคืออย่างนี้

แม่ : ความคิดแบบป่าคือเตรียมตัวยอมรับไง ม้าตายเราต้องทำยังไงไซ้ไหม แต่ความคิดของม้าคือทำไ
จะรักษาม้าไว้ให้ดีที่สุด

ลูก : ก็สมมุติว่า หมายถึงว่า...

แม่ : แต่ความคิดของหนูเนี่ยน่ากลัวมาก

ลูก : อันนั้นหนูพูดเล่น แค่พูดกวนๆเฉยๆเออก็อยากเล่นมุก

แม่ : อ๋าๆ เป็นมุกๆ

พ่อ : แต่ก่อนป้าก็มีความคิดแบบนี้แหละ ทำไมก็ไม่เกิดมาในครอบครัวที่มันมีความสุขกว่านี้วะ ทำไมก็ไม่เกิดมาในครอบครัวที่มันร่ำรวยกว่านี้วะ ก็เคยคิดแบบนี้ โอ้ยทำไมต้องอยู่บ้านสังกะสีวะ ทำไมต้องไปอยู่บ้านคนอื่นวะ แต่พอโตขึ้นก็มีความคิดว่า เขาไม่ให้เรามาเขาไม่มีให้เรา เราก้หาของเรา เราก้สร้างของเราได้ เข้าใจปะ

ลูก : เข้าใจ

พ่อ : เอ่อ เราก้คิดว่าเราต้องมีบ้านสักหลังหนึ่งนะ ที่เป็นบ้านของเราเอง ก็คิดอะป้าถึงพยายามที่จะหาบ้าน ซื้อมันเป็นของตัวเอง ไม่ต้องใหญ่โตอะไร แต่ให้มันเป็นบ้านของเราเองนะพูดง่าย ๆ

ลูก : คือหนูเองก็เคยคิดว่า คือเหมือนหนูไม่ได้เป็นคนเลือกอะว่าชีวิตมันต้องเป็นยังไง เหมือนเราเลือกเกิดไม่ได้

พ่อ : ทุกคนเลือกเกิดไม่ได้

แม่ : แล้วอย่างมีาเนี่ย อายุ7ขวบก็จะต้องไปอยู่กับคนอื่น

พ่อ : ก็ว่าตามพระท่าน ทุกคนมีกรรมเป็นเครื่องกำหนด

แม่ : เข้าใจคำว่ากรรมเป็นเครื่องกำหนดไหม

ลูก : เข้าใจ

พ่อ : ถ้าคนสมัยก่อนเขาบอกว่า "ใจ ลี โบ้ย ชิว" หมายความว่า ชาติก่อนไม่ได้สร้างบุญกุศลไว้

แม่ : ชาติก่อนไม่ได้บำเพ็ญ เราปลูกเมล็ดพันธุ์ เราไปเปลี่ยนที่ผลมันเปลี่ยนไม่ได้ไง เมล็ดพันธุ์ที่เราปลูกมันไม่ใช่ที่เราเลือก พอมันงอกขึ้นมาแล้วเราบอกมันไม่ใช่ที่เราตั้งใจที่จะให้มันเป็นผลนี้ แต่เมล็ดพันธุ์ที่เราเลือกไปเราไม่รู้ว่ามันเป็นเมล็ดพันธุ์อะไร เราไม่ได้คัดสรรเมล็ดพันธุ์ก่อนไง ไม่ได้วางแผนการก่อน ว่าเราอยากจะได้ลูกอะไร จะได้อะไรงั้นใช่ไหม

พ่อ : แต่ชะตาชีวิตไม่ใช่แก้ไขไม่ได้ ชะตาชีวิตแก้ไขได้ อันนั้นมันเป็นแค่30% ที่มันเป็นจากอดีตชาติ อันนี้ว่าตามพระนะ คือมันเป็นกรรม30% อีก70%มันอยู่ที่ชาตินี้ มันอยู่ที่คุณจะทำยังไง ชะตาชีวิตคุณแก้ไขได้ มันอยู่ที่คุณ

แม่ : เหมือนกับว่าฟ้าลิขิต หรือว่าฟ้าให้เราเกิด แต่ว่าเราลิขิตชะตาชีวิตตัวเองได้ไหมละ อะใช้อย่างนั้น

พ่อ : อย่างที่เขาว่า "ลิขิตฟ้าหรือจะสู้มานะตน" ส่วนหนึ่งใช่ที่ว่ามันมาจากอดีตชาติ อีก70%มันคือ

อนาคตข้างหน้า อยู่ที่ตัวเรา มันแก้ไขได้ เหมือนป้าก็ก้าวมาจากไม่มีอะไรเลย ก็พยายามสั่งสม เก็บเงิน ซื้อมันซื้อมัน เป็นของตัวเอง

ลูก : ก็เนี่ยคือวิธีที่หนูพยายามจะแก้ไข คือแก้ไขจากตัวเองเนี่ยแหละ ก็เนี่ยมันก็เหมือนกับวิธีเผชิญหน้า

เพราะว่าหนูก็ไม่เคยพูดว่าหนูคิดอะไรไง

พ่อ : แล้วเอ็งดูอย่างพวกเจ้าสัวพวกอะไรพวกเนี่ย เขามาจากเมืองจิบยเสียพื้นหมอนใบเข้าก็สามารถสร้างตัวได้ ถ้ามีความมานะพยายาม

แม่ : อย่างอาก อ่ามาหนีภัยสงครามมา ไอ้สงครามโลกครั้งที่2 มาจนมีลูก7-8คนเนี่ย หนีลงเรือมา ต้องเสียดูกลงเรือคนนึงด้วยซ้ำไป ก็ยังต้องบากบั่น เป็นเพราะลูกเยอะหลายคน หม่าม๊าที่เป็นที่ว่าอ่อนแอเจ็บป่วยมาตั้งแต่เด็กๆ ก็เลยอยู่กับอากไม่ได้ เขาถือว่า พ่อกับลูกดวงมันไม่ถูกกัน เขาก็ต้องให้หม่าม๊าไปอยู่กับญาติพี่น้องเขา ญาติพี่น้องของอาก

พ่อ : แล้วอย่างว่าครอบครัวอะ บางทีมันไม่ได้อย่างที่ใจเรา ไซ้ใหม่ แต่ถ้าคุณไม่อยากอยู่ด้วยกัน คุณจะแยกกันก็ได้ แต่ว่ามันก็จะเกิดปัญหาครอบครัวขึ้นมา ครอบครัวแตกแยกขึ้นมา

ลูก : ก็หนูก็ว่ามันไม่ควรไง

พ่อ : ซึ่ง มันถูกไหมละ

ลูก : ก็ไม่ถูกไง ซึ่งที่ผ่านมามันก็รู้สึกว่ามันทำแบบนั้นไง เออหนูก็ไม่อยากทำแบบนั้นแล้วอะ

พ่อ : ก็อย่างอะ พ่อกับแม่ไม่ถูกใจกันก็เอาละ แยกทางกัน แล้วลูกละ เดือดร้อนปะ

ลูก : ก็คงต้องอยู่กับใครสักคนนึงอะ

แม่ : อะแล้วอย่างหม่าม๊า ถ้าอยู่กับในครอบครัวที่มีมาแต่งงานกับเขาแล้วอยู่ไม่ได้ แล้วมีเอาหนูไปเนี่ย แล้วมีไม่มีความรู้อะไรเลย แล้วมีจะทำยังไงให้หนูมีอนาคต มีก็คิดใหม่ มีก็เคยคิดนะ เอาหนูไป แล้วเราจะไปหาเลี้ยงตัวเอง ฟังพาดตัวเองกันดีกว่า ไปหาเอาข้างหน้า แล้วสิ่งที่หม่าม๊าต้องคิดคืออะไร ตัวเราไม่มีอะไรเลยอนาคตความรู้เราก็ไม่มี แล้วเราจะเอาอะไรให้ลูก

พ่อ : เอ็งไม่ต้องดูใคร เอ็งดูหม่า(ป้า/พี่สาวพ่อ)เอ็งอะ แต่งงาน3ครั้ง สามมีลูก3คน ลูก3คนนี่คนละพ่อหมด

แม่ : พี่ควั่น(ลูกชายคนโตของป้า)ก็ต้องอยู่กับป้าตั้งแต่เด็ก

ลูก : เออทุกครอบครัวก็ต้องมีปัญหาเฉพาะอะ ไม่เหมือนกัน หนูเข้าใจ

พ่อ : ซึ่งอันนี้เนี่ยถ้าเราไม่รู้จักอดทนอดกลั้นเนี่ย ไม่พยายามที่จะแก้ปัญหาในครอบครัวมันก็จะเกิดความแตกแยก

แม่ : ถ้าป้าไม่เอาคำสอนของอาเห่ยมาเป็นคติเตือนใจ ป้าเขาอาจจะไม่รับผิดชอบอะไรเลยก็ได้ ไซ้ใหม่ เพราะว่าอาเห่ยมีคำสอนตั้งแต่เขายังไม่จบการเรียน ซึ่งที่อาเห่ยสอนทำมาอย่างนี้เพื่อปลุกฝังให้ลูกเอาคำพวกนี้มาเป็นกำลังใจให้ลูกเหมือนกัน

พ่อ : เขาสอนให้ออดกลั้น อดทน

ลูก : หนูก็คิดเหมือนกัน

พ่อ : แล้วก็ให้ฟังตัวเอง ให้หาความก้าวหน้าให้กับตัวเอง

ลูก : ก็ใช้ส่วนหนึ่งที่หนูรู้สึกว่ายังมีไม่พอก็คือความอดทนด้วย ก็คิดว่า คือการอยู่กับครอบครัวมัน... ถ้าบอกว่าจะต้องอดทน มันฟังดูไม่ใช่อะไร

พ่อ : อืม

ลูก : แต่ป้าก็ทำให้อะไร ก็ต้องอดทน

พ่อ : มันก็ไม่ได้ลำบากยากเย็นอะไร

ลูก : มันก็มีหลายเรื่องที่เราต้องใช้ความอดทนจริงๆ

พ่อ : คือเราอยู่ในครอบครัวเราก็เห็นคนเรานั้นก็แตกต่างกัน คุณไม่จำเป็นต้องอยู่แค่ในครอบครัว คุณอยู่ในสังคมอยู่ที่ทำงานก็ต้องอดทนเหมือนกัน ก็ต้องทนกับเพื่อนฝูงก็ต้องทนกับเจ้านายคุณ

แม่ : อาจจะมากกว่า พ่อแม่ด้วยซ้ำ จริงไหม

พ่อ : ถ้าคุณไม่ทนคุณก็ลาออกไป แล้วอะไรเกิดขึ้นล่ะ เดือดร้อนไหมล่ะ

ลูก : ก็เนี่ยอยู่กับคนอื่นถ้าเราไม่อดทน หนูก็รู้สึกว่ามันมีทางออกมากกว่า

แม่ : มันก็หนีปัญหา

พ่อ : นั่นมันก็เป็นแค่การหนี หนีไปก็ไปเจอใหม่อีก ป้าลาออกจากที่ทำงานเก่า ก็มาเจอที่ทำงานใหม่ มันก็ปัญหาเดิมๆอีกละ ปัญหาที่คน ไม่จบหรือหนีจากคนโน้นมาก็มาเจอคนนี้

แม่ : อย่างที่มีบอกไว้ ทำแบบนี้มันก็เป็นการหนีปัญหา ไม่ใช่แก้ปัญหาล่ะ

พ่อ : สู้เผชิญหน้ากับมันดีกว่า หาวิธีที่จะแก้ไขดีกว่า เพราะคุณหนีก็ยังหนีไม่พ้น ป้าก็หนีมาหลายทีแล้ว เรื่องที่ทำงานนะ มันก็เหมือนเดิม คนมันมีอย่างนี้ทุกทีอะ

ลูก : เข้าใจ ละ

พ่อ : แล้วอย่างมีแม่เนี่ยป้าก็ไม่เคยห้ามว่าไม่ให้ไปไหน ไม่ให้คบกับใคร ไม่เคย มีจะไปไหนจะไปทำอะไร ไม่เคยห้าม อยากไปไหนก็ไป อยากไปทำอะไรก็ทำ มีอยากจะทำอะไรก็ทำ มีอยากจะทำอะไรก็ไปเรียนเลย ไม่เคยห้าม จะไปเด้าเต๋อซันซี้จะไปไหน ป้าก็ไม่เคยห้าม ไปเลยตามสบาย ถ้าไม่ใช่เรื่องเสียหายป้าก็ไม่เคยห้าม ใช่มั้ย

แม่ : แต่ด้วย การจำกัดตัวเองเนี่ยเราต้องรู้ว่าสังคมข้างนอกเนี่ยเราอาจจะตกเป็นเหยื่อของคนในสังคมก็ได้ เราก็คิดว่าเราควรจำกัดตัวเอง ไม่อยากจะออกไปอย่างนั้น เพราะว่ารายได้ที่เรามีเนี่ย ถ้าไปอยู่กับสังคมอย่างนั้นเนี่ย เราไม่สามารถที่จะไปแข่งขันกับเขาได้ เราเลยจำกัดตัวเองว่าไม่ตกเป็นเครื่องมือของเขา ถ้าเราตกเป็นเครื่องมือของเขาเราจึงจมลึกลงไปอีกเรื่อยๆ มีคิดว่าอย่างนั้น มีรู้ว่าสังคมข้างนอก

เนียนเหยียดกันแบบเหยียดข้ามกันจริงๆ ใช้ประโยชน์จากตัวเรานะเพื่อไต่เต้า มีาเลยหยุด มีาเลยไม่เข้าไปกับธุรกิจที่ฟุ้งเฟ้อ เพราะว่าความฟุ้งเฟ้อตรงนี้มันก็...

ลูก : แต่จริงๆมันก็อยากฟุ้งเฟ้อปะ

แม่ : ก็ใช่ไง มีาต้องแต่งตัวใหม่ถ้าเข้าไปอยู่สังคมแบบนั้น แล้วถ้ามีาไม่แต่งตัวนี้จะไปอยู่กับกลุ่มสังคมแบบเขาได้ไง แล้วถ้ามีาอยากจะฟุ้งเฟ้อแบบนั้นเนี่ย มีามีเท่าไรจะให้ฟุ้งเฟ้อ มีาคิดแบบนี้ใช่ไหม แล้วค่าอะไรต่ออะไรถ้ามีาไปแต่งตัวไปอะไรแบบนั้น เอ็งมีกินมีเรียนไหม ปีจะมีข้าวกินไหม มีเสื้อผ้าใส่ปะ ถ้ามีแล้วแต่ไปวิ่งอยู่ข้างนอกกลางค้ำกลางคืนกลับรุ่มเทียงคืน แบบนั้น

ลูก : คือมันก็รู้สึกเสียสละใช้ปะที่มีาไม่ได้ออกไปทำอะไรอย่างที่ยากทำ

แม่ : ใช่มันก็คิดอย่างนี้ ในบางอย่างที่ป้าไม่ชอบ มีาก็รู้ว่าเออ ถ้าเกิดไปสังคมกับไอ้พวกเนี่ย ป้าเขาไม่ชอบหรือเราก็ไม่อยากทำในสิ่งที่เขาไม่ชอบ

พ่อ : ก็คือถ้าไม่ชอบเราก็ไม่เข้าไป คุณอยากเข้าไปก็เข้าไป

แม่ : ใช่ไหม ถ้ามีาทำอย่างนั้นมันก็ไม่สนใจ เพราะว่ามันไม่ใช่ มันไม่ใช่สิ่งที่มีา ในสังคมระดับที่มีาจะนั้น และก็ไม่ใช่ชอบที่ว่าจะอะไรที่มัน ฉาบฉวยหลอกลวงไม่จริงจัง มีาจะไม่เข้าไปอยู่ในสังคมพวกนี้ ไอ้เรื่องธุรกิจก็อีกเรื่องนึง ในสังคมมันก็อีกระดับนึง อีกเรื่องนึง มันไม่เหมือนกับที่เราตั้งเป้าหมายว่าจะทำธุรกิจอันนี้ให้ได้ๆ แต่ไอ้สิ่งที่เราลงไปกับสิ่งที่เราได้มา มันไม่คุ้มกัน ที่มีาถึงได้ต้องหยุด แล้วก็ ก็คือในสุขภาพมีามันก็เป็นอย่างเนี่ย ได้มาไม่คุ้มเสีย เหมือนอย่างตอนขายอาหารเจนะ ไอ้หมอนรองกระดูกมีาก็มีปัญหา หมอก็บอกว่า โชคดีที่หมอนรองกระดูกมันไม่หลุดออกมาแล้วพิการ ก็อย่างเนี่ย แล้วไอ้ทางที่เรพยายามที่ว่าเออ ทำยังไงนะจะให้มันดีขึ้น จะได้เจ็จนกันให้มากขึ้น หรือว่าเออ ได้แบ่งปันความรับผิดชอบกันมากขึ้นหรือว่าเออจะได้มีค่าใช้จ่ายกันให้สะดวกขึ้นหรือว่าเออ ลูกเราจะได้เรียนในระดับของเขา ได้อยู่ระดับสังคมกับเพื่อนๆเขา ในยุคสมัยเขาอะไรี้ มีายังไปหนักใจที่ว่าหนูไปเรียนที่บางขุนเทียน เจอแต่พวกเพื่อนๆพวกนั้นนะ มีาห่วงมาก หนูจะปรับตัวเข้ากับพวกนี้ไม่ได้ แล้วมีารู้ว่าเด็กพวกเนี่ยมาจากโรงเรียนชั้นสูง แล้วหนูมาจากครอบครัวเล็กๆที่พ่อแม่จะให้หนูทุกอย่างเหมือนอย่างพ่อแม่เพื่อนๆไม่ได้ มีาหนักใจอยู่ที่ว่าหนูไปเข้าโรงเรียนอย่างนี้แล้วก็ไปอยู่หอพัก แทนที่หนูจะยอมไปอยู่กับไอ้ชออี้

พ่อ : ไม่หรือก อันนั้นไม่มีปัญหาหรือ

แม่ : เอออันนี้ไม่มีปัญหาใช่

พ่อ : เขาอยู่ตรงไหนมีความสุขก็ให้เขาอยู่ตรงนั้นละ เราก็ไม่ห้าม ไม่ได้บังคับ

แม่ : คือในสังคมเด็กอะ สมัยนี้กับสมัยก่อนมันไม่เหมือนกันจริงปะ มันวัดกันด้วยอะไร

พ่อ : แต่เขาก็ทำได้ดีแล้วละ

ลูก : หนูก็ไม่ค่อยตามเพื่อนนะ

แม่ : มีก็ว่าดีแล้วที่หนูปรับตัวเข้ากับเพื่อนๆ ได้ จริงไหม

พ่อ : มันก็มีบ้างละปมด้อย ก็อาจจะเกิดปมด้อยบ้าง

แม่ : มี ทุกคนมันมีอยู่แล้ว

พ่อ : แต่มันก็ไม่ใช่อะไรใหญ่

แม่ : ก็คนมันมาต่างกันใช่ไหม

พ่อ : ป้าเองก็มืออย่างสมัยป้าเด็กๆ ป้าก็มีปมด้อย ผ่านมาแล้ว แต่เราก็ใช้ชีวิตเรา มันอยู่ในมือเราเอง เราต้องจัดการ เรามีแค่นี้ สมมุติว่าเรามีทุนมาแค่นี้ เราก็ต้องใช้ทุนของเราแค่นี้ให้เกิดประโยชน์ที่สุด อยู่ที่ คุณจะทำอะไร กับต้นทุนของคุณ ไม่ใช่คุณจะไปหวังต้นทุนเหมือนกับคนอื่นเขา มันเป็นไปได้ คุณต้องเอาจากต้นทุนที่คุณมีอยู่เนี่ย ทำไงให้มันงอกเงยขึ้นมา ให้มันสามารถไปถึงเจตจำนงที่เราตั้งใจไว้ บรรลุจุดมุ่งหมายที่เราตั้งใจไว้ คุณจะทำยังไงกับต้นทุนนี้ เขาให้ต้นทุนมาไม่เท่ากันนะ คุณอาจจะได้พันบาท คนนั้นอาจจะได้สองร้อยบาท ห้าร้อยบาท ต้นทุนคนเรามันไม่เหมือนกัน แต่มันอยู่ที่เราจะบริหาร บริหารเวลาบริหารต้นทุนของเรา เพราะฉะนั้นนั่นแหละคือหน้าที่ของเรา คุณจะไปโทษฟ้าโทษดิน โทษคนไม่ได้ ต้องดูที่ตัวเอง นักปราชญ์บอกทุกสิ่งทุกอย่างต้องอยู่ที่ตัวเอง ต้องขอร้องตัวเอง ไม่ใช่โทษฟ้าโทษดิน

ลูก : แล้วที่ป้าชอบพูดว่ามันเป็นกรรม อะไรแบบนั้นละ

พ่อ : อันนั้นก็ส่วนหนึ่งไง นั่นมันก็คือต้นทุนไง คุณมีต้นทุนมาแค่นี้ คุณจะไปโทษฟ้าว่าทำไมเขาให้มาน้อยจัง

แม่ : ก็เป็นความน้อยเนื้อต่ำใจใจ ทุกคนก็มี

พ่อ : ทำไมคุณต้องมาอาศัยบ้านเขาอยู่ ทำไมต้องอยู่บ้านสังกะสี

แม่ : มีกับป้าก็ไม่ต่างกันตรงไหน

พ่อ : อะไรก็ไม่มี นั่นก็ไม่มีอะไร เราออกมาทำงานแล้ว ทำไงให้เราสามารถหาเงินได้มากขึ้นเก็บเงินได้มากขึ้น แล้วก็หาในสิ่งที่เราต้องการ ด้วยตัวเอง ไม่ใช่ไปพึ่งไปหวังคนอื่น ใช่ไหม มันทำไปเรื่อยๆมันก็ต้องมีหนทางขึ้นมาละ ก็จะมองเห็นเอง บ้านหลังนี้ก็มาคู่กับมี ก็ไปดูนั่นนี่เยอะแยะ เราก็ต้องคำนวณว่า เอ๊ย บ้านหลังแค่นี้ เงินเรามีแค่นี้ สามารถซื้อได้ไหม หลังใหญ่เราก็ไม่เอา เราไม่ไหว เราหาเงินคนเดียว เอ๊ย ใช่ไหม เราก็ต้องหาบ้านเล็กๆที่เราสามารถจะผ่อนได้ คือทุกอย่างมันอยู่ที่ตัวเรา

แม่ : คือไม่ทำอะไรเกินตัว ถ้าทำอะไรเกินตัวแล้วมันอึดอัด อึดอัดแล้วมันเกิดปัญหาเยอะ ความเครียด

มันสะสมใจ อันนี้ก็เป็นต้นทุนอย่างหนึ่งไง ถ้าเราใช้เกินทุน ใจไหม

พ่อ : แล้วพอคิดมาถึงปานนี้แล้วเรารู้สึกว่า ถ้าเรามัวแต่คิดถึงตัวเอง คิดถึงแต่ครอบครัวตัวเอง มันก็จะมีความทุกข์ คุณต้องคิดถึงข้างนอกบ้าง มองออกไปไกลๆ คนอื่นเขายังดีกว่าเรามี เขาลำบากกว่าเรา เยอะแยะ เราก็ต้องแบ่งบันเขา ต้องมีการ จิตสาธารณะ ออกไปสู่สังคมบ้าง ทำเพื่อสังคมบ้าง แล้วความทุกข์ของคุณก็จะน้อยลง

ลูก : เหมือนถ้าเรามองแต่ปัญหาของตัวเอง.....

พ่อ : ถ้าเรามองแต่ปัญหาของตัวเอง มองแต่ว่า เอ๊ยทำไมเราต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ทำไมคุณไม่ไปมองข้างนอกบ้างละ ก็บอกมีบ้างอ้อๆ เอ็งอยู่อย่างนี้สบายตายทำ เอ็งไปดูคนที่เขาต้องอยู่ได้สะพานลอยอะ ไม่ลำบากกว่าเอ็งหรือ ต้องไปเก็บของเก่าขายเสีย เอ็งดูอย่างป้าเบญจ(เพื่อนบ้านคนหนึ่ง)สิ อยู่บ้านเขาก็ต้องไปเป็นจ้ข้าเขา ลำบากไหม

ลูก : ทำไมต้องไปพูดถึงคนอื่นมากอย่างนั้น

พ่อ : ไม่ใช่ ยกตัวอย่างให้ฟัง

แม่ : ก็เขาพูดให้ฟัง

พ่อ : คือคนเรามันต้องมองไปข้างนอกด้วย ไม่ใช่มองแต่ตัวเองว่า ทำไมกูต้องเป็นอย่างนี้ ทำไมกูมีอยู่แค่นี้ ทำไมกูเป็นทุกข์ขนาดนี้ ภาษาจีนเขาถึงว่า "ปีซ่าปู้โยวปีเซียโยว" ถ้าคุณไปเทียบกับคนที่สูงกว่าคุณก็จะขาดอยู่นั้นแหละ

แม่ : ก็เป็นทุกข์

พ่อ : ถ้าถ้าคุณไปเปรียบเทียบกับคนที่มันแ่กว่าคุณนะ คุณมีเหลือเฟือ ดึกว่าเขาเยอะแยะ

ลูก : พอคุยกันจริงหนูก็ไม่รู้จะพูดอะไรต่อแล้วอะ ที่ผ่านมานูก็แบบนี่ตลอด.....

พ่อ : ป้าถึงชอบอ่านปรัชญาของจีน เพราะอ่านแล้วมันได้ความคิด ได้รู้ คือมันgetเลยอะ

แม่ : อ่านแล้วมันgetจริงๆบางครั้ง มันทำให้เรานึกได้ บางคำพูดมันก็ทำให้เราฮึดสู้

พ่อ : อย่างข่งจื้อก็เป็นข้าราชการพอถึงจุดนึงเขาก็รู้สึกว่ ทำไมถึงต้องถูกคนเขากลับแก้ง ทำไมคนอื่นเขาถึงมองไม่ขึ้นก็เลยลาออกจากราชการ ออกไปเผชิญโลกกว้าง นำเอาความรู้ตัวเองออกไปเผยแพร่ข้างนอก ประสบความลำบากยากเย็นคนไม่เห็นด้วย คนไม่เข้าใจ ไปสั่งสอนที่ไหนคนเขาก็ตัดต้นไม้ทิ้งไม่ให้รุ่มเภา ไล่ออกจากเมือง นั้นละเขาถึงเข้าใจถึงสังขรรณ ต้องมีการให้

ลูก : คือบางทีเรื่องพวกเนี้ย ป้าชอบพูดบ่อยๆ แต่หนูอะ.....

พ่อ : ไม่ชอบ?

ลูก : ก็มันคิดไม่เหมือนกันนะ

พ่อ : ก็ไม่ได้ว่าอะไร ไม่ชอบก็ไม่ว่าอะไร

ลูก : ไม่ แต่ก็เข้าใจว่า แบบมันมีแง่คิดแนวคิด หนูก็รู้ว่าป้าอยากสอน ก็หวังดี

พ่อ : อ้อ ไซ้ก็อยากสอน อยากรบแย้งป็น ความรู้สึกความคิด ที่ว่าป้าคิดอะไร

ลูก : ก็เข้าใจว่านี่ก็เป็นวิธีที่ป้าแสดงความรู้สึกดี หรืออะไรที่อยากส่งทอดอะไรที่ป้ามี

พ่อ : อ้อ ไซ้ๆ

ลูก : ก็เข้าใจ

พ่อ : คือเราอย่าไปคิดถึงตัวเองมาก คิดถึงคนอื่นบ้าง แล้วชีวิตเราจะมีคุณค่ามากขึ้น คุณทำเพื่อคนอื่น ชีวิตก็จะมีคุณค่ามากขึ้น เขาบอกว่า "ซุ่ย โยวเจียน เจีย โยวซื่อซิงเซิน คนที่มีคุณค่าที่สุด คือคนที่อุทิศตน" คือคนที่ทำบุญเสียสละ คือการกระทำที่มีคุณค่าที่สุด ไอ้คนที่น่าสงสารที่สุดคือคนที่ถูกรักตัวเอง ละทิ้งตัวเอง นั่นคือคนที่น่าสงสารที่สุด คนที่น่ายกย่องที่สุดคือใคร ก็คือคนที่วิริยะอุตสาหะ คือ"ซุ่ยเข่อเหลียน" ก็คือว่าคนที่น่าสงสารที่สุด ก็คือ จื้อซู่ ก็คือละทิ้งตัวเองไม่สนใจตัวเอง" คือปล่อยตัวเองไปตามเวรตามกรรม นั่นคือคนที่น่าสงสารที่สุด

แม่ : แล้วก็โทษแต่กรรม โทษฟ้าโทษดิน

พ่อ : แล้วคนที่น่ายกย่องที่สุดคือคนที่อุตสาหะวิริยะ เหมือนกับคนที่เขาพิการ

แม่ : แต่เขาไม่ย่อท้อ

พ่อ : เขาพิการไม่มีแขนแต่ปีนภูเขาเอเวอเรสได้ อันเนี้ยน่ายกย่องที่สุด นั่นคือ"จิงจิ้ง"วิริยะอุตสาหะ ไอ้เรื่องพวกนี้ป้าก็พูดกับม้าตลอดว่าเอ็งอย่าคิดถึงตัวเองมากเกินไป คิดถึงคนอื่นบ้างแล้วความทุกข์เอ็งก็จะน้อยลง ถ้าเอ็งคิดถึงแต่ตัวเองเอ็งจะเกิดความทุกข์อยู่ตลอดเวลา ถึงบอกให้ม้าไปช่วยเขาทำกับข้าว ไปเลี้ยงคนอื่นบ้าง เอออย่างนั้นนะ

แม่ : แล้วมันก็มีความสุขใจ

พ่อ : แล้วชีวิตมันถึงจะมีความสุข มีคุณค่า คุณต้องไปสัมผัสเอง คุณต้องทำแล้วสัมผัสเอง

ลูก : งั้นก็แสดงว่าเราก็เอาคุณค่าของเราไปผูกกับคนอื่น

แม่ : ทำไม่ถึงคิดอย่างนั้น

พ่อ : ไปผูกยังงี้ ไม่ได้ผูก

แม่ : มันไม่ใช่

ลูก : คือที่เราเอาคุณค่าตัวเราไปฝากไว้กับคนอื่นงี้

พ่อ : ไม่ได้ฝากไว้กับคนอื่น

แม่ : มันไม่ใช่

ลูก : เราไม่ได้ทำให้ตัวเรารู้สึกว่าเรามีคุณค่าในตัวเอง

พ่อ : ไม่ คือเราทำแล้วเราอย่าไปยึดติด ทำแล้วก็ปล่อยวาง บุญกุศลที่แท้จริงคือทำแล้วไม่ยึดติด เหล่านี้
 อธิงบอกว่ากุศลที่แท้จริงคือทำแล้วปล่อยวาง

แม่ : มีว่าจะพูดถึงต้นไม้ต้นหนึ่งนะก่อนที่มันจะตายอะนะ มันจะต้องแตกเมล็ดพันธุ์มัน รอบตัวเลย มันจะ
 แตกเมล็ดพันธุ์รอบๆต้นเลย แล้วไอ้กิ่งใบของมันก็จะคลุมเมล็ดพันธุ์ของมันต้นอ่อนของมัน ให้มันงอก
 ขึ้นมาก่อนแล้วตัวของมันค่อยๆเฉาตาย นั่นคือสังขารนะ

ลูก : สังขารว่า?

แม่ : สังขารว่า เขาให้เง ใ้ปลา นั้นนะ ปลาอะไรนะ ที่มันว่ายทวนน้ำ

พ่อ : แซลม่อน

แม่ : เอ่อใ้ปลาแซลม่อนเนี่ยมันต้องว่ายทวนน้ำขึ้นไปเพื่อวางไข่

พ่อ : นั่นมันก็ธรรมชาติของมัน

แม่ : มันก็เป็นธรรมชาติของมัน มันต้องเจริญพันธุ์ของมัน เสร็จแล้วมันทำหน้าที่ของมันแล้ว แต่ใ้ลูก
 มัน ไข่มันเนี่ย จะถูกเขากิน ใ้เมล็ดพันธุ์นั้นจะโตหรือไม่โตแต่เขาทำหน้าที่ของมันแล้ว แล้วใ้ปลา
 แซลม่อนที่มันว่ายมาแล้วโดนหมักินละ มันจะไปทวงกับใครละ

ลูก : มันอาจจะโกรธก็ได้แต่เราไม่รู้ว่ามันแสดงออกความโกรธยังไง

แม่ : แล้วมีสัตว์ตัวไหนละ เอ่อเอาไปเถอะเธออยากกินฉันทก็กินไปเถอะ เอาไปเลย เอ็งแค่ตีหมาตัวนึงจะ
 ดีใ้เบน(สุนัขบางแก้วที่เคยเลี้ยงไว้ที่บ้าน)นะ มันยังจะกัดเราเลย ทั้งที่เราเลี้ยงมัน มันยังไม่ยอมใ้เราตี
 เลย ใ้ปะะ คิดใ้หมอะ

ลูก : พอแล้วละเดี๋ยวจะยาวไปกันใหญ่

โดยผลงานวิดีโอหน่วยนี้จะเป็น วิดีโอสี ความยาว 40 นาที ขนาด HD16:9 ฉายด้วยจอทีวี

ภาพที่ 16 : ภาพนิ่งจากวิดีโอหน่วยที่ 4 ภาพสถานการณ์การการเผชิญหน้ากันบน โต๊ะสนทนา

รูปแบบการจัดวางกับพื้นที่แสดงงาน

พื้นที่แสดงงานชุดนี้ ข้าพเจ้าเลือกใช้ห้องแสดงงานที่ศูนย์ศิลปะบ้านดึก ด้วยลักษณะของตัวสถานที่ที่เป็นบรรยากาศบ้านเก่าที่ดัดแปลงเป็นห้องแสดงงาน โดยจะฉายวิดีโอทั้ง 4 หน่วยพร้อมกันในห้องแสดงงานที่เป็นห้องปิดทึบผนังขาวเพื่อใช้เป็นฉากในการฉาย

ขนาดห้อง	กว้าง 5 เมตร 75 เซนติเมตร
	ยาว 5 เมตร 90 เซนติเมตร
	สูง 2 เมตร 70 เซนติเมตร

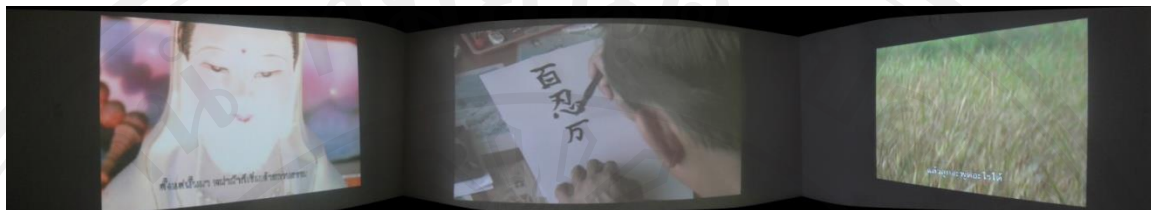
ภายในเป็นห้องโล่งกั้นจากผนังขาว ผนังด้านประตูทางเข้า ติดตั้งตู้ขนาด สูง 2 เมตร กว้าง 1 เมตร 50 เซนติเมตร สำหรับติดตั้งจอทีวีในระดับสายตาและด้านบนสำหรับวางเครื่องฉาย โดยทีวีโอ 3 หน่วยแรกจะถูกฉายลงผนังทั้ง 3 ด้านล้อมรอบจอทีวีที่อยู่ผนังกลางที่ฉายวิดีโอในหน่วยที่ 4

ภาพที่ 17 : ภาพจำลองการจัดวางผลงานภายในห้องแสดง

ภาพที่ 18 : ภาพจำลองการจัดวางผลงานภายในห้องแสดง

ภาพที่ 19 : ภาพถ่ายแนวยาวภายในห้องแสดงงาน

ภาพที่ 20 : ภาพถ่ายบรรยากาศภายในห้องแสดงงาน

ภาพที่ 21 : ภาพถ่ายคณาจารย์กรรมการสอบเข้าชมงาน

ภาพที่ 22 : ถ่ายบรรยากาศการชมงานในวันเปิดนิทรรศการ

ภาพที่ 23 : ถ่ายบรรยากาศการชมงานในวันเปิดนิทรรศการ

ภาพที่ 24 : ภาพถ่ายบรรยากาศการชมงานในวันเปิดนิทรรศการ

ภาพที่ 25 : ถ่ายบรรยากาศการชมงานในวันเปิดนิทรรศการ

ข้าพเจ้ามองว่าในส่วน of ผลงานงานวิดีโอจัดวาง (Video Installation) มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีส่วนในการฉายหรือแสดงซึ่งเป็นเสมือนพื้นที่ที่เรียกร้องความสนใจและการถูกจับจ้อง ในขณะเดียวกัน ภายในวิดีโอนั้นก็มีส่วนที่เป็นของตนเอง มีเรื่องราวเฉพาะที่ถูกเลือกสรร มีระยะเวลา ขนาดและมุมมอง รวมทั้งการจัดวางบรรยากาศการปิดล้อมต่อการรับรู้ ที่จะสามารถนำผู้ชมเข้าไปสู่ตัวงาน เข้าไปสู่สภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นกับข้าพเจ้า